

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ

(PROCEEDINGS)

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ครั้งที่ 1

"ท้องถิ่นวิถีชีวิต"

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21

วันพุธที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2559

ณ โรงแรมแกรนด์ฮิลล์รีสอร์ทแทนดิลป่า

กองบรรณาธิการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยรัตน์ ปราณี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ นิยม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลดา เตชะเกียรติไกร อธิการุณวงศ์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณิชา กาวิละ
5. อาจารย์ ดร.สมญา อินทรเกษตร
6. อาจารย์ ดร.เรณู อยู่เจริญ
7. อาจารย์อภิญญา แพร่ต่วน
8. นางสาวประทานพร กัลยา
9. นางสาวชนาพร สรวงเทพ
10. นางสาวชนิดา คลีฉายา

สารบัญ

	หน้า
บทความรับเชิญ	
● รูปแบบการพัฒนาทุนทางสังคมของปราชญ์ชาวบ้าน ธานี เกสทอง	1
● การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน อนุชา ม่วงใหญ่	14
บทความจากการประชุมวิชาการ	
● ผลกระทบของศักยภาพการปฏิบัติงานของสมุหบัญชีที่มีต่อความสำเร็จ ในการปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์ในเขตภาคเหนือ กรณีการ แสลงทองจี	17
● ประเทศไทย 4.0 สู่ ท้องถิ่นไทย 4.0 กฤตติกา เสวตอมรกุล	26
● การมีส่วนร่วมในการนํานโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ เฉพาะกรณีศึกษา กองพันบิน ศูนย์การบินทหารบก กันณพัตส บุญล้ำ	32
● ปัญหาอันส่งผลให้วัยรุ่น อายุระหว่าง 13-15 ปี ไม่ศึกษาต่อ กรณีศึกษา ในตำบลลำสนธิ อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี กิติญาภัส ผาดี	38
● การปรับปรุงประสิทธิภาพของการจัดการการผลิตผ้าทอในชุมชนบ้านทราย ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เขมิกา สงวนพวง	44
● เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน บ้านดงมูลเหล็ก ตำบลดงมูลเหล็ก อำเภอมือ จังหวัดเพชรบูรณ์ จรรยาพัตร สุวรรณศักดิ์	50
● ระบบสารสนเทศการแจ้งซ่อมครุภัณฑ์ผ่านคิวอาร์โค้ด จักรพันธ์ จันทร์เขียว	56
● การผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชเหลือทิ้งในชุมชนตลาดมอกล้วยไข่ จารุกิตต์ พิบูลนฤตม	66
● การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการบริหารงานการเงินการบัญชีและพัสดุภาครัฐ สำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จิณวภา โพธิ์วิจิตร	72

มหาวิทยาลัยย่นเรศวร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์
นครสวรรค์

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
● การยกระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องความมั่นคงในประชาคมอาเซียนของนักศึกษา : กรณีศึกษาสาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พชยา เลือดชัยพฤกษ์	263
● รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมของผู้บริโภค Generation Y ในภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พัชราภรณ์ แซ่จิว	271
● ผลการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ Top-Down และ Bottom-Up ที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของการเรียน วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พัทธดนย์ สนธิรักษ์	280
● วัจนลีลาในวรรณกรรมนี้วกลม พิมพ์ฉวี รัตนศรทอง	289
● วัฒนธรรมทางการเมืองไทยในทัศนคติของนักศึกษารัฐศาสตร์ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พิสิษฐกุล แก้วงาม	296
● การเปรียบเทียบผลการเกิดก๊าซชีวภาพจากผักตบชวาและต้นกระถินยักษ์ ภาคิน มณีโชติ	303
● การออกแบบและพัฒนาระบบรดน้ำสนามหญ้าพลังงานแสงอาทิตย์ แบบตั้งเวลาปิดภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ภาคิน มณีโชติ	310
● การพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยทุนทางสติปัญญาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21 ยชญ์สุธา วิชัยธนพัฒน์	321
● การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างสื่อเชิงสัญลักษณ์สำหรับลดต้นทุนการผลิตข้าว และสารเคมีทางการเกษตรภายใต้แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา นายสมอน วีระปิง ยรรยงวรกร ทองแย้ม	330
● การใช้สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในการประเมินวัสดุเหลือใช้ ในการทำพลังงานอัดแท่ง รพีกร ฉลองสัพพัญญู	339

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
● ส่วนผสมทางการตลาดบริการและความพึงพอใจของลูกค้าชาวไทยต่อการให้บริการ ของโรงแรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รัชกฤต จิราตธนภฤต	347
● การศึกษาประสิทธิภาพในการยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย <i>Xanthomonas campestris</i> บนส้มโอของสารสกัดพืชสมุนไพรบางชนิด เรณู อยู่เจริญ	355
● แนวทางการส่งเสริมการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเปลี่ยน มาใช้บริการรถไฟฟ้าความเร็วสูงของกลุ่มผู้โดยสารชาวไทยที่ใช้บริการสายการบิน ต้นทุนต่ำ ในเส้นทางกรุงเทพ-พิษณุโลก วรปรัชญ์ โยเหลา	364
● คนตรีในประเพณีบุญหลวง อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย วราวุฒิ เรืองบุตร	371
● การเมืองในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. วุฒิพงศ์ บัวซ้อย	378
● การศึกษาสมรรถนะทีมหมอบกรอบครัว ศรีสุตา งามขำ	390
● สภาวะที่เหมาะสมของการหมักเอทานอลจากแป้งเหลือทิ้งโรงงานผลิตขนมจีน ที่ผ่านการย่อยด้วยกรดซัลฟิวริก ศรีอุบล ทองประดิษฐ์	399
● การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการจัดการองค์กรและมิติวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อ ผลประกอบการของบริษัทข้ามชาติที่มีกิจการในประเทศไทย : กรณีศึกษา บริษัทข้ามชาติสัญชาติญี่ปุ่น ศิริพร บัวเพชร	405
● การศึกษาเพลงรำมะนา บ้านหนองสีนวล อำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์ สมทรง กฤตมโนรณ	414

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
● การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพเตาเผาถ่านขนาด 200 ลิตร แบบแนวนอนที่มีตำแหน่งของช่องระบายอากาศต่างกัน สมฤดี จินทิม	423
● บทบาทของท้องถิ่นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสีเขียวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลก สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์	432
● ศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏบนจิตรกรรม ฝาผนังในอุโบสถวัดภูมินทร์ อ. เมือง จ. น่าน สำเนียง วรรณทอง	440
● การพัฒนาแบบจำลองการพยากรณ์ปริมาณน้ำที่ไหลเข้าเขื่อน โดยประยุกต์ใช้หลักการฟิชชีลอจิก : กรณีศึกษาเขื่อนสิริกิติ์ สิทธิพร พรอุดมทรัพย์	449
● เศรษฐกิจการเมืองว่าด้วยการปรับตัวของชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ตอนโยบายรัฐ : กรณีศึกษาพื้นที่ภูทับเบิก จังหวัดเพชรบูรณ์ สิริพร เพ็ญจันทร์	457
● การใช้สีจากพืชเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ สี แสงอินทร์	465
● การกำจัดซีโอทีในน้ำเสียจากห้องปฏิบัติการเคมีด้วยหินเพอร์ไลต์ลพบุรี สุชาดา สวัสดิ์	476
● การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเศรษฐมิติเบื้องต้นด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักศึกษาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สุพิชชา ไซติกำจร	486
● กระบวนการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในเขตอำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี สุรัชย์ ชูคง	494
● การประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยใช้ CIPP Model สุรภา เกตุมาลา	501

วัฒนธรรมทางการเมืองไทยในทัศนคติของนักศึกษารัฐศาสตร์ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

พิสิทธิ์กุล แก้วงาม และธัญมัย รังสิกรรพุม

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้เป็นผลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการบูรณาการการเรียนการสอนให้เป็นงานวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือเพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองไทยในทัศนคติของนักศึกษารัฐศาสตร์ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผ่านการวิจัยเอกสาร โดยใช้รายงานการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยที่จัดทำโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 47 คนของสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ประชาธิปไตยและการพัฒนาประชาธิปไตย ในภาคการศึกษาที่ 1/2558 ด้วยวิธีวิทยาโครงสร้างนิยมในการอ่านเพื่อสร้างมโนทัศน์รวบยอดว่าด้วย “ทัศนคติว่าด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองไทย” ผลการวิจัยพบว่าพื้นฐานโครงสร้างใ้สำนึกของนักศึกษาแต่ละคน นั้นมองว่าวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมไทยเป็นแบบไม่สนใจการเมือง และขาดการมีส่วนร่วมมีจำนวนนักศึกษามองเช่นนี้มากที่สุด เหตุผลภายในโครงสร้างดังกล่าวของนักศึกษาแต่ละคนคือ ข้อจำกัดของวัฒนธรรมอุปถัมภ์ที่ส่งผลต่อทั้งระบบกลไกภาครัฐและตัวสำนักพลเมืองของประชาชนไทยเอง ระบบของความสัมพันธ์ต่างๆของเหตุผลของนักศึกษาทุกคนนั้นมีความใกล้เคียงกัน นั่นคือปัจจัยที่กำหนดว่าจะมีส่วนร่วมหรือไม่นั้นผูกโยงกับผลประโยชน์ส่วนตนและกลุ่มมากกว่าผลประโยชน์สาธารณะ ทั้งยังชี้ให้เห็นทัศนคติของนักศึกษาว่ามีการผูกโยงว่าสังคมเกษตรกรรมว่าไม่ไปทางเดียวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

คำสำคัญ : วัฒนธรรมทางการเมืองไทย, วิธีวิทยาแบบโครงสร้างนิยม

Abstract

This qualitative research article was integration in an academic instruction onto a research report. The purpose of the research was to study viewpoints of the Political Science sophomores of a Humanity and Social Science, Petchabun Rajabhat University on Thai political culture via students' academic papers which are the report on Thai political phenomenon analysis. Population was 47 sophomores whom enrolled on the course on 'Democracy and Democratization' in 1/2015 semester of the Political Science department, Humanity and Social Science, Petchabun Rajabhat University. Research methodology was the Stucturalism's Structural Analysis for conceptualized 'viewpoint on Thai Political Culture'. Results of the research are as follow: Most of the unconscious structural viewpoint on Thai political culture of each student is 'parochial' and 'less participation'. Structure of student's reasons offering is; the limitation of the participatory culture have followed upon the state's processes and mechanics, including Thai culture which are fostered by Thai patronage culture. Students' reason offering relational systems resemble that; the determining factor on 'participate or not' based on private's interest than public, moreover, revealed students' in contra attitude linkage between Thai agricultural society and Democratic political culture.

Keywords : Thai Political Culture, Structuralism Methodology

บทนำ

“วัฒนธรรมทางการเมืองไทย” เป็นมโนทัศน์สำคัญในการศึกษาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสังคมการเมืองและการปกครองไทย โดยเฉพาะกับวิชารัฐศาสตร์ที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดหลังพฤติกรรมศาสตร์อเมริกัน วัฒนธรรมทางการเมืองไทยนั้น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม วิถีชีวิต วิถีความคิด ความเคยชินของคนในสังคมไทยที่มีความรู้สึกร่วมกัน จนกลายเป็นพฤติกรรมทางสังคมของคนไทยและมีอิทธิพลต่อการกำหนดสถานะแวดล้อมทางการเมืองและการกำหนดสัมพันธภาพเชิงอำนาจทางการเมืองของไทย ข้อเสนอของการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยในอดีตได้สรุปว่ามีลักษณะ ระบบอุปถัมภ์ คักคินา และอำนาจเป็นอย่างมาก ทั้งสามสิ่งดังกล่าวมีความเกี่ยวเนื่องกันและเกื้อกูลกันและมาโดยตลอด

ระบบอุปถัมภ์ค้ำชู (patronage system) หมายถึง ความสัมพันธ์ในลักษณะที่ผู้อุปถัมภ์มีฐานะเหนือกว่าผู้รับอุปถัมภ์ คุณลักษณะของความสัมพันธ์อยู่ที่ความเป็นมิตรที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันและการแข่งขันเพื่อเข้าถึงทรัพยากรที่ต้องการ ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่าง เจ้าขุนมูลนาย ฝ่ายหนึ่งกับ ข้าทาสบริวาร อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันในระบบมูลนาย-ไพร่ตามกฎหมายคักคินาโบราณเป็นความสัมพันธ์อุปถัมภ์แบบเป็นทางการ ส่วนความสัมพันธ์อุปถัมภ์ในรูปแบบอื่น เรียกว่า ความสัมพันธ์อุปถัมภ์แบบไม่เป็นทางการ ไม่ว่าจะเป็ความสัมพันธ์อุปถัมภ์แบบใดก็ตามจะเห็นได้ว่าภายใต้ระบบอุปถัมภ์มีระบบคักคินานิยมซ้อนอยู่ด้วยกัน

ระบบคักคินานิยม (feudalism) เป็นระบบที่จัดแบ่งวรรณะโดยพิจารณาจากสิทธิการถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินของบุคคลต่างๆในสังคมซึ่งประกอบด้วย มูลนาย พระมหากษัตริย์ เจ้านาย และขุนนางซึ่งเป็นชนชั้นปกครองและข้าทาสบริวารเป็นชนชั้นอยู่ใต้การปกครอง ในแต่ละชนชั้นจะถือครองที่ดินได้ตามบรรดาศักดิ์ของบุคคลนั้นๆ ดังนั้นความเกี่ยวเนื่องระหว่างระบบอุปถัมภ์ค้ำชูและระบบคักคินานิยมจึงแยกกันไม่ได้ของสังคมไทยในอดีต ทั้งระบบอุปถัมภ์ค้ำชูและระบบคักคินานิยมก็นำไปสู่ระบบอำนาจนิยม (อकिन รพีพัฒน์, 2545 : 160, อ้างใน เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, 2550 : online)

ระบบอำนาจนิยม (authoritarianism) ระบบความสัมพันธ์อุปถัมภ์ค้ำชูและระบบคักคินานิยมนำไปสู่วัฒนธรรมการรวมกลุ่มและการเล่นพรรคเล่นพวก เมื่อเจ้าขุนมูลนายในสายสัมพันธ์อุปถัมภ์ได้ขึ้นมามีอำนาจ บรรดาคข้าทาสบริวารของเจ้าขุนมูลนายนั้นก็พลอยมีอำนาจวาสนาไปด้วยและในทางตรงกันข้ามเมื่อเจ้าขุนมูลนายตกต่ำลง ข้าทาสบริวารก็ตกต่ำตามไปด้วย คนที่อยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์สายเดียวกันย่อมช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันมากกว่าจะไปช่วยผู้ที่อยู่ในระบบสายอุปถัมภ์อื่นๆ ลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่าแนวความคิดเรื่องอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้อง อำนาจในสังคมไทยในอดีตจึงเป็นตัวกำหนดความถูกต้อง ความเป็นธรรมตามกฎหมาย ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนำมาซึ่งความเชื่อในสังคมการเมืองไทยที่ว่ากฎหมาย คือ อำนาจ และนำมาซึ่ง กฎหมายคือ คำสั่งของผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมือง ดังนั้นวัฒนธรรมอำนาจนิยมกำหนดมาตรฐานของความถูกต้องชอบธรรมโดยอาศัยอำนาจเป็นเกณฑ์ ภายใต้วัฒนธรรมดังกล่าว ความเห็นของผู้มีอำนาจย่อม “ถูกต้อง” มากกว่าความเห็นของผู้ไร้อำนาจ ความถูกต้องมิได้ถูกกำหนดขึ้นด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง สังคมที่ถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมอำนาจนิยมจะมีค่านิยมยกย่องผู้มีอำนาจและผู้ทรงอำนาจมีแนวโน้มที่จะใช้อำนาจแสดงความยิ่งใหญ่แห่งตน (ธเนส อากรณ์สุวรรณ, 2547 : 89 - 94, อ้างใน เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, เพิ่งอ้าง)

ทั้งนี้ในสังคมไทยปัจจุบัน วัฒนธรรมอุปถัมภ์แบบที่เป็นมาในอดีตก็ถูกผูกพันกันด้วยเงินตราและผลประโยชน์ต่างตอบแทนในรูปแบบอื่นๆที่มีใช้เงินตราที่ช่วยผลักดันความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในทุกๆระดับของสังคมทางการเมืองไทย (เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, เพิ่งอ้าง) กล่าวอีกทางหนึ่ง การที่วัฒนธรรมอุปถัมภ์ถูกหลอมรวมจนกลายเป็นประชาธิปไตยอุปถัมภ์สะท้อนการขาดคุณลักษณะแบบประชาธิปไตยจนส่งผลให้เกิดสถานะที่เรียกว่า “ความผูกพันทางการเมือง (political decay)” มาโดยตลอด

ที่กล่าวเช่นนี้เพราะ แนวคิดของวิชาสังคมวิทยาการเมืองนั้นอธิบายถึงกระบวนการที่เรียกว่าการกล่อมเกล่าในทางสังคมและการเมือง (political-socialization) ในความหมายที่ว่าสมาชิกในสังคมต้องถูกกระบวนการทางสังคมบางอย่างกระทำให้มีค่านิยมในทางการเมือง (political value) ที่สอดคล้องไปกับสังคมการเมืองของตน เพื่อให้สมาชิกในสังคมการเมืองรู้ว่าตนเป็นใคร ควรทำตัวอย่างไรเพื่อให้เกิดระบบระเบียบในสังคมการเมือง มโนทัศน์วัฒนธรรมทางการเมือง มี 3 รูปแบบ คือ (Almond and Verba, 1968 : 3 - 19) แบบแรกวัฒนธรรมแบบไม่สนใจการเมือง (the parochial political culture) จะมองการเมืองว่ามีลักษณะเป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก (affective) และเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ปฏิบัติ (normative) มากกว่าที่จะเป็นการเมืองแบบใช้เหตุใช้ผล (cognitive) สมาชิกในสังคมการเมืองจะมีลักษณะยอมรับอำนาจของผู้ปกครองและไม่คิดยุ่งเกี่ยวกับการเมือง แบบที่สองวัฒนธรรมแบบรับรู้แต่ไม่เข้าร่วมทาง

การเมือง (the subject political culture) สมาชิกในสังคมการเมืองรับรู้ถึงการบริหารกิจการบ้านเมือง และอำนาจทางการเมือง แต่ความสัมพันธ์ทางอำนาจยังเป็นแบบเดียวกับวัฒนธรรมแบบแรก จึงทำให้สมาชิกในสังคมเลือกจะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมทางการเมือง หรือเข้าร่วมอย่างไรตามคำสั่งของผู้ปกครอง แบบสุดท้าย วัฒนธรรมการเข้าร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน (the participant political culture) เป็นวัฒนธรรมของสังคมการเมืองที่สมาชิกของสังคมการเมืองมีความผูกพันต่อสังคมการเมืองในลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผล และมีความตื่นตัวในเรื่องการใช้อำนาจเชิงรุกทางการเมือง ทั้งนี้ในสังคมการเมืองที่เป็นจริงนั้นวัฒนธรรมการเมืองทั้ง 3 นี้จะเกิดขึ้นแบบผสมกันทำให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองอีก 3 รูปแบบ ดังนี้ (ibid, 22 – 26) แบบที่สี่ วัฒนธรรมแบบเริ่มรับรู้การเมือง (the parochial-subject culture) คือ สมาชิกในสังคมการเมืองจะปฏิเสธความสัมพันธ์ทางอำนาจแบบเดิม ที่เป็นเรื่องของศาสนา หรือความเชื่อเป็นหลักมาสู่ลักษณะของความสัมพันธ์ทางอำนาจที่เป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น อย่างไรก็ตามแม้สมาชิกในสังคมการเมืองจะรับรู้ว่ามีความสัมพันธ์ทางอำนาจแบบใหม่เกิดขึ้นทว่าก็ยังไม่มีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง แต่เลือกที่จะยังอยู่ในความสัมพันธ์ทางอำนาจแบบบนลงล่าง แบบที่ห้า วัฒนธรรมแบบเริ่มเข้าร่วมทางการเมือง (the subject-participant culture) เป็นวัฒนธรรมในสังคมการเมืองที่สมาชิกในสังคมการเมืองบางส่วนเริ่มต้นตัวถึงอำนาจในเชิงรุกของตน เริ่มกลายเป็นผู้มีส่วนร่วม และสังคมการเมืองก็เริ่มมีการสร้างสถาบันมารองรับความต้องการในการมีส่วนร่วมดังกล่าวควบคู่ไปด้วย แบบสุดท้าย วัฒนธรรมการเข้าร่วมทางการเมืองอย่างไม่มีความเป็นการเมือง (the parochial-participant culture) สมาชิกของสังคมการเมืองยังเชื่อมั่นในความสัมพันธ์ทางอำนาจแบบบนลงล่าง โดยไม่สนใจความเป็นเหตุเป็นผลของอำนาจ แต่ก็อยากเข้ามามีส่วนร่วมในอำนาจดังกล่าว ทว่าการเข้าร่วมก็เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลักมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม วัฒนธรรมทางการเมืองไม่ใช่สิ่งที่อยู่นิ่งกับที่ แต่จะมีลักษณะปะทะประสานกับความคิดที่เกิดจากภายในสังคมการเมือง หรือนอกสังคมการเมืองก็ได้ตลอดเวลา โดยมีกระบวนการขัดเกลาทางการเมืองเป็นจุดเริ่มต้น และ พัฒนาการของทัศนคติและความเชื่อ ให้กับสมาชิกในสังคมการเมืองโดยไม่จำกัดเพศ อายุ การศึกษา ฯลฯ ทั้งนี้ นักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ ในฐานะผู้ที่ศึกษาการเมืองทั้งในทางวิชาชีพและวิชาการ จำเป็นต้องมีความเข้าใจในมิติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าว มากไปกว่านั้นคือต้องสามารถประยุกต์ทฤษฎีไปใช้วิเคราะห์สังคมการเมืองได้จริง เพื่อที่จะเป็นแนวทางทางปัญญาในการประกอบวิชาชีพในอนาคต

วัตถุประสงค์

แสวงหาแบบแผนของโครงสร้างทัศนคติในวัฒนธรรมทางการเมืองไทยของนักศึกษา
สรุปมโนทัศน์รวบยอดว่าด้วยทัศนคติในวัฒนธรรมทางการเมืองไทยของนักศึกษา

วิธีการ

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยใช้รายงานการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยที่จัดทำโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ของสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ประชาธิปไตยและการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคการศึกษาที่ 1/2558 จำนวน 47 คน โจทย์ของการวิเคราะห์คือ “วัฒนธรรมทางการเมืองพื้นฐานและวัฒนธรรมผสมที่เป็นจริงของไทยที่ชัดเจนที่สุดในทัศนะของท่านคืออะไร และเพราะเหตุผลใด” ผู้วิจัยนำคำตอบของนักศึกษามาเป็นข้อมูลดิบ จากนั้นวิธีวิทยาโครงสร้างนิยม (structuralism) (Levi-Strauss, 1963) ในการอ่านเพื่อสร้างมโนทัศน์รวบยอด (conceptualization) ว่าด้วย “ทัศนคติในวัฒนธรรมทางการเมืองไทย” ทั้งนี้เหตุผลของการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ต่างๆ ในสังคมไทยว่ามีวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างไร คือระบบโครงสร้างของทัศนคติดังกล่าว กระบวนการในการวิเคราะห์โครงสร้างมีดังนี้ 1) แสวงหาพื้นฐานโครงสร้างไว้สำนึกของนักศึกษาแต่ละคน 2) แสวงหาความสัมพันธ์ของเหตุผลภายในโครงสร้างดังกล่าวของนักศึกษาแต่ละคน 3) แสวงหาระบบของความสัมพันธ์ต่างๆ ของเหตุผลของนักศึกษาทุกคน และ 4) แสวงหาแบบแผนของโครงสร้างเพื่อสรุปเป็นมโนทัศน์รวบยอดว่าด้วยทัศนคติในวัฒนธรรมทางการเมืองไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 2

ผลการศึกษา

มโนทัศน์รวบยอดว่าด้วยทัศนคติในวัฒนธรรมทางการเมืองไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ขอแสดงผลการศึกษาเป็นตารางดังนี้

	ไม่สนใจการเมือง	รับรู้แต่ไม่เข้าร่วม	เข้าร่วมอย่างแข็งขัน
ความถี่ (คน)	24	17	6
ร้อยละ	51.06	36.17	12.77

ตารางที่ 1 ทัศนคติว่าวัฒนธรรมทางการเมืองพื้นฐานในสังคมไทย

	เริ่มรับรู้การเมือง	เริ่มเข้าร่วมทางการเมือง	เข้าร่วมอย่างไม่เป็นการเมือง
ความถี่ (คน)	12	19	16
ร้อยละ	25.53	40.43	34.04

ตารางที่ 2 ทัศนคติว่าวัฒนธรรมทางการเมืองผสมในสังคมไทย

จากตารางที่ 1 และ 2 พบว่าทัศนคติว่าด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองพื้นฐานในสังคมไทยนั้น นักศึกษามองว่ามีลักษณะไม่สนใจการเมืองมากที่สุด โดยตัวอย่างเหตุผลของนักศึกษามีดังนี้ สังคมไทยโดยเฉพาะในเขตนอกเมืองใหญ่ยังมีอาชีพเกษตรกรรมที่พึ่งพิงธรรมชาติ รวมถึงมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพสูง ทำให้ต้องใช้เวลาไปกับการประกอบอาชีพมากกว่าสนใจการเมือง ความสัมพันธ์ทางสังคมยังเป็นแบบพรรคพวกมากกว่าปัจเจกบุคคล ประชาชนไทยยังขาดความเข้าใจในสิทธิ และเสรีภาพของตนเอง ยินดีชมชอบผู้มีการศึกษา ผู้มีอาชีพการงานมั่นคงเช่นงานราชการ หรือผู้มีอิทธิพล รวมถึงคนร่ำรวย และมักคิดว่าคนเหล่านี้เป็นผู้ใหญ่ ส่วนตนเป็นผู้ย่อย จึงไม่กล้าการนำเสนอความต้องการของตนที่เป็นประเด็นสาธารณะแต่ยินดีที่จะรับฟังผู้ใหญ่ และรอรับนโยบายของภาครัฐเป็นหลัก เป็นต้น

วัฒนธรรมที่รองลงมา คือวัฒนธรรมรับรู้แต่ไม่เข้าร่วมทางการเมือง ตัวอย่างเหตุผลของนักศึกษามีดังนี้ ปัจจุบันประชาชนมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสังคมและการเมืองมากขึ้น แต่ไม่คิดจะเข้าร่วมทางการเมืองเพราะมองว่าประเด็นดังกล่าวไม่ใช่เรื่องของตน หรือหากตนเข้าร่วมก็ไม่มีใครที่จะรับฟัง ปัจจุบันประชาชนมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นว่าโดยพื้นฐานการกล่อมเกลารอบครัว โรงเรียนหรือสังคมนั้นสอนให้ประชาชนรับฟังคำสั่งมากกว่าตั้งคำถามกับคำสั่ง ดังนั้นเมื่อคนเหล่านี้เกิดสนใจประเด็นทางสังคมและการเมืองใดขึ้นมาจะปฏิบัติตนเป็นผู้ติดตามข่าวสารมากกว่าเข้าร่วมผลักดันประเด็นดังกล่าว เป็นต้น

วัฒนธรรมเข้าร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน นักศึกษามีทัศนคติเห็นด้วยน้อยที่สุด เหตุผลของนักศึกษา คือปัจจุบันเหตุการณ์บ้านเมืองมีความขัดแย้งสูง มีประชาชนแบ่งเป็นฝักฝ่าย และเลือกที่จะออกมาเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมือง ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยสนับสนุนให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานสำคัญที่ปลูกฝังให้ประชาชนอยากจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะเป็นประเด็นที่ใกล้ตัวและส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง เป็นต้น

เมื่อนักศึกษาเคลื่อนมาวิเคราะห์วัฒนธรรมผสมที่เป็นจริงของสังคมการเมืองไทย พบว่า นักศึกษามองว่าสังคมไทยมีวัฒนธรรมทางการเมืองทั้ง 3 รูปแบบในจำนวนค่อนข้างใกล้เคียงกัน ทั้งนี้สังคมไทยมีลักษณะเริ่มรับรู้การเมืองน้อยที่สุด ตัวอย่างเหตุผลคือ ประชาชนมีการศึกษามากขึ้น และไม่ได้นำเอาศาสนามาเป็นหลักการทางการเมืองมากแบบยุคโบราณอีกแล้ว ทว่าการประยุกต์หลักธรรม ประเพณี ค่านิยมโบราณก็ไม่ได้หายไปเสียทั้งหมด เห็นได้จากยังมีการอ้างหลักธรรม หรือใช้ประเพณีไทยในการหาเสียง หรือการกำหนดนโยบายในทุกระดับ ยังมีการนิยมนิมนต์นักการเมืองหรือ

ผู้นำที่มีลักษณะมีศีลธรรม เป็นคนดี และประชาชนมีความยินดีหากได้คนลักษณะเหล่านี้มาเป็นผู้นำ หรือตัวแทนทางการเมือง เป็นต้น

ด้านวัฒนธรรมเริ่มเข้าร่วมทางการเมือง กับ วัฒนธรรมการเข้าร่วมทางการเมืองอย่างไม่มีความเป็นการเมือง แม้มีคำร้อยละที่ต่างกันพอสมควร แต่หากพิจารณาจำนวนนักศึกษาที่มองสังคมไทยว่าเป็นเช่นนั้นพบว่ามีความใกล้เคียงกันมาก ที่น่าสนใจคือ การให้เหตุผลของนักศึกษามีลักษณะใกล้เคียงกันคือ มองว่าการที่สังคมไทยปัจจุบันเป็นสังคมประชาธิปไตยสมัยใหม่ ที่มีการสร้างหน่วยงานราชการที่ซับซ้อน และมีในทุกระดับตั้งแต่ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ที่ทำงานเพื่อสาธารณะอย่างเป็นระบบ ยิ่งผนวกกับการปฏิรูประบบราชการทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐมากขึ้น การรับรู้ข่าวสารของประชาชนมีมากขึ้นยังเกิดจากการเติบโตของสื่อ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต การศึกษาของประชาชนที่สูงขึ้นทำให้ประชาชนสามารถวิเคราะห์ผลดี ผลเสียของนโยบายต่างๆ ได้ดีขึ้นทำให้ประชาชนอยากเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น ความแตกต่างเพียงเล็กน้อยในเหตุผลของนักศึกษาที่มองว่าเป็นวัฒนธรรมเริ่มเข้าร่วมทางการเมือง หรือ วัฒนธรรมการเข้าร่วมทางการเมืองอย่างไม่มีความเป็นการเมือง คือ นักศึกษาที่มองว่าวัฒนธรรมทางการเมืองไทยเป็นแบบเริ่มเข้าร่วมทางการเมือง คือมองว่าสถาบัน และระบบกลไกของภาครัฐของไทยเอื้อต่อการเข้าร่วมทางการเมือง ในขณะที่นักศึกษาที่มองว่าเป็นวัฒนธรรมเข้าร่วมทางการเมืองอย่างไม่มีความเป็นการเมือง เป็นเพราะสถาบัน และระบบกลไกของภาครัฐของไทยยังเปิดโอกาสให้เกิดการคอร์รัปชัน และมีอิทธิพลของระบบอุปถัมภ์แฝงอยู่ จึงทำให้ประชาชนไม่ได้เข้าร่วมทางการเมืองเพื่อประโยชน์สาธารณะแต่เป็นเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือกลุ่มมากกว่า

ทั้งนี้จากรายงานของนักศึกษายังมีสิ่งที่น่าสนใจเมื่อพิจารณาว่านักศึกษาเลือกจับคู่วัฒนธรรมพื้นฐานกับวัฒนธรรมผสมอย่างไร ซึ่งผลเป็นตามตาราง

พื้นฐาน ผสม	ไม่สนใจการเมือง (24)	รับรู้แต่ไม่เข้าร่วม (17)	เข้าร่วมอย่างแข็งขัน (6)
เริ่มรับรู้การเมือง (12)	7	4	1
เริ่มเข้าร่วม (19)	6	10	3
ร่วมไม่เป็นการเมือง (16)	11	3	2

ตารางที่ 3 การจับคู่วัฒนธรรมทางการเมืองพื้นฐานกับวัฒนธรรมการเมืองแบบผสมของนักศึกษา

จากตารางพบว่า หากนักศึกษามองว่า วัฒนธรรมทางการเมืองไทยพื้นฐานเป็นแบบไม่สนใจการเมือง นักศึกษาจะมองว่าสังคมการเมืองไทยมีลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมแบบเริ่มรับรู้การเมือง และเริ่มเข้าร่วมทางการเมืองในจำนวนที่พอๆกัน และเหตุผลของนักศึกษาก็มีลักษณะใกล้เคียงกันคือ มองว่าเนื่องจากวัฒนธรรมพื้นฐานของประชาชนไทยนั้นไม่สนใจการเมือง อาจเพราะเป็นสังคมเกษตรกรรมด้วย ระบบกลไกภาครัฐก็ไม่เอื้อให้เกิดการมีส่วนร่วมมากเท่าที่ควรจะเป็น การรับรู้ทางการเมืองจนถึงระดับที่จะเข้าร่วมนั้นจึงไม่ค่อยเกิดขึ้นมากนัก ส่วนจำนวนนักศึกษาที่มองว่าเมื่อวัฒนธรรมทางการเมืองไทยพื้นฐานเป็นแบบไม่สนใจการเมืองแล้วนั้นทำให้ประชาชนไทยมีลักษณะเข้าร่วมอย่างไม่เป็นการเมืองมากที่สุดราวครึ่งหนึ่ง โดยมีเหตุผลว่า เนื่องด้วยพื้นฐานที่ประชาชนไม่ได้สนใจการเมือง อาจเป็นเพราะจากการกล่อมเกลาสังคมไทยที่เน้นการรับฟังมากกว่านำเสนอความคิดเห็น ทำให้ประชาชนขาดสำนึกสาธารณะ แต่มักมองถึงประโยชน์เฉพาะหน้าส่วนตนมากกว่า แม้ในบางครั้งประโยชน์ส่วนตนท้ายที่สุดแล้วจะไปสอดคล้องกับผลประโยชน์สาธารณะก็ตาม

หากนักศึกษามองว่า วัฒนธรรมทางการเมืองไทยพื้นฐานเป็นแบบรับรู้แต่ไม่เข้าร่วมทางการเมืองนักศึกษามองว่าสังคมการเมืองไทยมีลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมแบบเริ่มรับรู้การเมือง และเข้าร่วมอย่างไม่เป็นการเมืองใน

จำนวนพอๆกัน โดยเหตุผลคือ แม้โดยพื้นฐานประชาชนไทยถูกกล่อมเกลாதองศาทางสังคมและการเมืองมาให้รับฟังคำสั่งมากกว่า แสดงความคิดเห็นทางการเมือง แต่จากการศึกษาที่ดีขึ้น เข้าถึงประชาชนมากขึ้นทำให้ประชาชนรู้สึกอยากจะมีส่วนร่วมทางการเมือง ทว่าการตัดสินใจจะเข้าไปมีส่วนร่วมนั้นยังมองถึงผลประโยชน์ส่วนตนเป็นสำคัญ อาจเพราะอาชีพที่ยังต้องใช้เวลามากอย่างการเกษตร นักศึกษาที่มองว่าประชาชนมีลักษณะเริ่มรับรู้การเมืองจะให้เหตุผลว่าเพราะผลประโยชน์นั้นยังไม่มากเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนออกมาเคลื่อนไหวทางการเมือง รวมกับความเสี่ยงจากการที่ระบบกลไกภาครัฐยังไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมมากเท่าที่ควร ส่วนนักศึกษาที่มองว่าเข้าร่วมอย่างไม่เป็นการเมืองให้เหตุผลว่าเพราะผลประโยชน์นั้นยังมากเพียงพอซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ส่วนตน หรือของกลุ่มตามแต่สถานการณ์ นักศึกษามองว่า วัฒนธรรมทางการเมืองไทยพื้นฐานเป็นแบบรับรู้แต่ไม่เข้าร่วมทางการเมือง และมองว่าวัฒนธรรมทางการเมืองผสมคือร่วมเข้าร่วมทางการเมือง ให้เหตุผลคล้ายกันว่า หากระบบการศึกษาดีเพียงพอที่จะกระตุ้นให้ประชาชนมองเห็นถึงผลประโยชน์สาธารณะมากเพียงพอ ประชาชนจะอยากมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ตัวระบบ กลไกของรัฐนั้นเองที่เป็นตัวกีดกันประชาชนไม่ให้มีส่วนร่วมทางการเมือง

หากนักศึกษามองว่าวัฒนธรรมทางการเมืองไทยพื้นฐานเป็นแบบเข้าร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน พบว่าการมองว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมของสังคมไทยเป็นอย่างไรมีพอๆกัน เหตุผลที่นักศึกษาให้นั้นก็ใกล้เคียงกันนั้นคือจากการระบบการศึกษาที่ดีขึ้น และช่องทางของสื่อที่ทำให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายทำให้ประชาชนอยากมีส่วนร่วม แต่ปัญหาที่ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไปไม่ถึงที่สุดคือ การกล่อมเกลாதองศาทางการเมือง และระบบกลไกภาครัฐที่ยังไม่มากเพียงพอ และในทางปฏิบัติยังมีลักษณะรวมศูนย์มากกว่ากระจายอำนาจ

โดยสรุป วัฒนธรรมทางการเมืองไทยในทัศนคติของนักศึกษารัฐศาสตร์ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มองว่าปรากฏการณ์ทางการเมืองของสังคมการเมืองไทยนั้นมีลักษณะไม่สนใจการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือรับรู้แต่ไม่เข้าร่วมทางการเมือง โดยมีลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมน้อยที่สุด สิ่งนี้ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นจริงในสังคมการเมืองไทยที่นักศึกษามองว่า ประชาชนไทยมักไม่ยอมมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่หากจะเข้าร่วมสิ่งที่ผลักดันการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมหรือไม่คือผลประโยชน์ส่วนตนและกลุ่มมากกว่าผลประโยชน์สาธารณะ ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากนักศึกษามองว่าเริ่มรับรู้การเมืองน้อยที่สุด ในขณะที่วัฒนธรรมเริ่มเข้าร่วมทางการเมืองกับ วัฒนธรรมการเข้าร่วมทางการเมืองอย่างไม่มีความเป็นการเมืองมีจำนวนนักศึกษาวិเคราะห์ว่าเป็นใกล้เคียงกัน ทั้งนี้มีสิ่งที่น่าสนใจคือเหตุผลของนักศึกษาที่มองว่าประชาชนไทยมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันไม่มีการกล่าวถึงการที่ประเทศไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม แต่กลับเน้นวิเคราะห์ไปที่สังคมแบบเมืองเป็นสำคัญ ซึ่งให้ทัศนคติของนักศึกษาว่ามีการผูกโยงว่าสังคมเกษตรกรรมว่าไม่ไปทางเดียวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

วิจารณ์

สิ่งที่น่าสนใจอีกหนึ่งเรื่องคือ จากการวิเคราะห์ผลการศึกษากการให้เหตุผลของนักศึกษาในภาพรวมพบว่า แม้โจทย์ของรายงานไม่ได้ครอบคลุมไปถึงการวิเคราะห์ไปถึงระบบกลไกของภาครัฐ ทว่าจากการที่ในการบรรยายวิชาประชาธิปไตยและการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น ได้มีการสอดแทรกทฤษฎีสำคัญทฤษฎีหนึ่ง นั่นคือทฤษฎีการพัฒนาการเมือง ที่ว่า “การที่สังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยจะพัฒนาขึ้นมาได้นั้น จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ทางการเมืองที่มั่นคงและพร้อมที่จะกล่อมเกลาวัฒนธรรมพลเมืองที่เหมาะสมกับระบอบการปกครองประชาธิปไตย” (Suryana, 2010 : online) หรือก็คือวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นต้องสอดคล้องไปในทางเดียวกับเป้าหมายในการสร้างสถาบันทางการเมืองต่างๆในสังคม กรอบทฤษฎีดังกล่าวสะท้อนในการให้เหตุผลของนักศึกษาต่อการวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองไทยอย่างชัดเจน โดยมักมีการกล่าวอ้างว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบใดนั้นเป็นเพราะ “ระบบกลไกภาครัฐ” และ “การกล่อมเกลาทองศาทางการเมือง” โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบ วัฒนธรรม และทัศนคติทางการศึกษาในสังคมการเมืองไทย

ดังนั้นจากกรอบทางวิธีวิทยาของการวิจัยจึงพบว่า พื้นฐานโครงสร้างไว้สำนึกของนักศึกษาแต่ละคน นั้นมองว่าวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมไทยเป็นแบบไม่สนใจการเมือง และขาดการมีส่วนร่วมมีจำนวนนักศึกษามองเช่นนั้นมากที่สุด เหตุผลภายในโครงสร้างดังกล่าวของนักศึกษาแต่ละคนคือ ข้อจำกัดของวัฒนธรรมอุปถัมภ์ที่ส่งผลต่อทั้งระบบกลไกภาครัฐและตัวสำนึกพลเมืองของประชาชนไทยเอง ระบบของความสัมพันธ์ต่างๆของเหตุผลของนักศึกษาทุกคนนั้นมีความใกล้เคียงกัน นั่นคือปัจจัยที่กำหนดว่าจะมีส่วนร่วมหรือไม่นั้นผูกโยงกับผลประโยชน์ส่วนตนและกลุ่มมากกว่าผลประโยชน์สาธารณะ ทั้งยังชี้ให้เห็นทัศนคติของนักศึกษาว่ามีการผูกโยงว่าสังคมเกษตรกรรมว่าไม่ไปทางเดียวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทั้งหมดนี้คือแบบแผน หรือในอีกภาษาหนึ่งตัวแบบของโครงสร้างมโนทัศน์รวบยอดว่าด้วยทัศนคติในวัฒนธรรมทางการเมืองไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบทความวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยที่ได้ผลการวิเคราะห์มาจากการศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งวัตถุประสงค์พื้นฐานคือการฝึกการนำเอาทฤษฎีไปวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เป็นจริง และฝึกความสามารถในการใช้เหตุผลของนักศึกษาเป็นสำคัญ ขอบเขตทางประชากรจึงมีความแคบในเชิงปริมาณคือเพียง 47 คน และมีความเฉพาะในเชิงคุณภาพนั้นคือเป็นนักศึกษาที่ได้รับองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ไปแล้วระดับหนึ่ง อีกทั้งการที่พื้นฐานของนักศึกษานั้นมีประสบการณ์กับสภาพสังคมเมืองเล็ก หรือชนบทมากกว่าสังคมเมืองหลวง ทำให้แนวทางการให้เหตุผลของนักศึกษาค่อนข้างถูกจำกัดอันเป็นผลจากประสบการณ์ดังกล่าว ดังนั้นหากจะมีการทดลองวิจัยด้วยกรอบทฤษฎีและวิธีวิทยาที่บทความวิจัยนี้นำเสนอในกลุ่มประชากรที่กว้างขึ้น ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ น่าจะให้แง่มุมของทัศนคติที่แตกต่างหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “เหตุผล” ที่ประชากรใช้ในการวิเคราะห์

สรุป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ตอบวัตถุประสงค์คือ ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองไทยในทัศนคติของนักศึกษารัฐศาสตร์ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผ่านการวิจัยเอกสาร อย่างไรก็ตามก็ต้องกล่าวด้วยว่าสำหรับผู้วิจัย คุณูปการสำคัญของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นผลจากความแคบในเชิงปริมาณ และความเฉพาะในเชิงคุณภาพ นั่นคือ เหตุผลต่างๆที่นักศึกษาที่กลายมาเป็นผลการวิจัยนี้เป็นภาพสะท้อนสำคัญของผลผลิตจากการกล่อมเกลாதองสังคมและการเมืองในสังคมไทย และนี่เป็นตัวอย่างข้อมูลที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพิจารณาแนวทางการพัฒนาสังคมไทยทั้งในทางนโยบายและทางปฏิบัติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2550, 15 ตุลาคม). วัฒนธรรมทางการเมือง อำนาจการเมืองและรัฐธรรมนูญ. เข้าถึงได้จาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?ID=1154>. เมื่อ 4 พฤษภาคม 2559.
- Almond, G.A. and Verba, S. (1968). *The Civic Culture; political attitudes and democracy in five nations*. Boston and Toronto: Little Brown and Company.
- Levi-Strauss, C. (1963). Introduction History and anthropology In *Structural Anthropology Volume 2*. in Jacobson, C. and Grundfest, B. (trans.). Schoepf : Basic Book.
- Suryana, A'an. (2010, May 20). Political institutionalization spurs democracy: Scholars (Interview with Prof. Magnis-Suseno from Jakarta Driyarkara School of Philosophy. *The Jakarta Post*. Retrieved by <http://www.thejakartapost.com/news/2002/01/31/politicalinstitutionalization-spurs-democracy-scholars.html>. on 2016, May 4.